

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 001-01/15-1/
Ljubljana, 8. 7. 2015

EPA 624-VII

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela

M n e n j e

**k Poročilu o uspešnosti izvajanja
Nacionalnega programa za jezikovno politiko 2014–2018 za leto 2014**

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 29. seji 8. 7. 2015 obravnavala Poročilo o uspešnosti izvajanja Nacionalnega programa za jezikovno politiko 2014–2018 za leto 2014, ki ga je v obravnavo v Državni zbor predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija se je **seznanila** s poročilom.

Poročilo je pripravila Medresorska delovna skupina za spremljanje izvajanja jezikovne politike RS (v nadaljevanju: skupina), ki jo je Vlada RS ustanovila marca 2014. Poročilo metodološko in vsebinsko sledi shemi Nacionalnega programa za jezikovno politiko in po posameznih resorjih oz. organih poroča o uresničevanju ukrepov, ki sledijo programskim ciljem.

Komisija ugotavlja, da glede na ugotovitve skupine posamezna ministrstva oz. pristojni organi namenjajo premalo pozornosti uresničevanju ukrepom jezikovne politike, h katerim jih zavezuje resolucija. Poseben problem so nezadostna finančna sredstva, ki so po posameznih ministrstvih v okviru proračuna namenjena za uresničevanje sprejetih ciljev. Obseg ukrepov se izvaja le znotraj rednih nalog in obveznosti ministrstev in organov, ki v veliki večini ne zadostujejo za uresničevanje predvidenih ciljev sprejete jezikovne politike. Razpravljavci so posebej poudarili, da Vlada dve leti po sprejemu Resolucije o Nacionalnem programu za jezikovno politiko še vedno ni sprejela niti Akcijskega načrta za jezikovno izobraževanje niti Akcijskega načrta za jezikovno opremljenost, ki sta ga obvezani pripraviti ministrstvi, pristojni za kulturo in izobraževanje. Načrta sta bistvenega pomena za strokovno, kakovostno in operativno učinkovito uresničevanje zastavljenih ciljev jezikovne politike, zlasti z vidika razvoja vseh vidikov pismenosti, poleg funkcionalne zlasti bralne pismenosti, ter dostopa vseh tipov bralcev oz. govorcev do pisnih in glasovnih virov, med katerimi

je treba posebno pozornost namenjati jezikovnotehnološki opremljenosti govorcev s posebnimi potrebami. Načrta sta pomembna tudi z vidika pridobivanja evropskih sredstev, še zlasti zaradi zmanjševanja proračunskih sredstev za uresničevanje politik na področju kulture in izobraževanja.

Razpravljavci so posebej izpostavili cilje in ukrepe na področju kulturne in jezikovne politike, namenjeni govorcem oz. bralcem s posebnimi potrebami. Na primer za slepe in slabovidne je resolucija, pri nastanku katere so tudi aktivno sodelovali, opredelila vrsto ciljev in ukrepov, ki so pomemben prispevek k enakopravni vključenosti bralcev s posebnimi potrebami v družbo. Razvita jezikovna opremljenost pozitivno vpliva na enakopravno vključenost vseh v družbo v čim večji meri. Poročilo veliko govori o različnih manjšinah, pri ranljivih skupinah pa obravnava le gluhe in naglušne, kjer je bilo uresničenih veliko ukrepov, slepi in slabovidni pa so spregledani. Pomembna so različna informacijska orodja, ki slovenskemu jeziku omogočajo preživetje v hitro napredujoči digitalizaciji jezikovnih virov, nujna je slovenska govorna sinteza, neposredno vgrajena v informacijsko tehnologijo. Slovenija mora digitalizaciji posvetiti večjo pozornost, saj omogoča večjo vključenost vseh v kulturo, izobraževanje, zaposlovanje; pomembna je za vedno večji delež ljudi z različnimi težavami z vidom in starejšega prebivalstva, ki ima pravico dostopanja tudi do strokovne in znanstvene literature. Tudi prenova Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah mora upoštevati enakopravnost dostopanja ranljivih skupin do informacij in gradiv. Pred dvema letoma je bila sprejeta marakeška pogodba, ki vzpostavlja nov odnos do slepih in slabovidnih. Kljub temu, da ta še ne velja, tudi Slovenija je še ni ratificirala, pa ni nobenih ovir, da pravica do dostopa do digitaliziranega gradiva ter njegova distribucija po spletnih in drugih naprednih tehnoloških povezavah ne bi bila implementirana. Ob vseh težavah in pomanjkljivostih pa je treba vseeno izpostaviti napore za prenovo knjižnice za slepe in slabovidne.

Komisija na podlagi pripomb ugotavlja, da je glavni in izhodiščni problem nesprejetje omenjenih akcijskih načrtov, ki sta sicer že nekaj časa strokovno usklajena in pripravljena za sprejem, saj je od obeh dokumentov odvisna izvedba razpisov za pridobitev evropskih sredstev. Obenem je poročilo pripravljeno preveč splošno, v obliki izhodišč še iz prejšnjega obdobja, nevsebinsko in neoperativno, saj konkretni nosilci in s tem povezane odgovornosti za izvedbo ukrepov pri sicer potekajočih projektih niso opredeljeni v zadostni meri. Odgovorna ministrstva bi morala natančno oceniti aktivnosti in odgovornosti, ta ocena bi bila podlaga za nadaljnje ukrepe, povezane s porazdelitvijo finančnih sredstev. Komisija izpostavlja, da je transparentna razpoznavnost izvajanj ukrepov pri vseh projektih pomembna za učinkovito uresničevanje ciljnih ukrepov, iz poročila pa je pri več projektih oz. nalogah razvidna neažurnost podatkov in očitno slaba koordinacija sestavljavcev poročila. Glede na podatke o neobrazloženi nesorazmernosti uporabljenih sredstev za posamezne projekte pa se postavlja tudi vprašanje smiselnosti, zlasti pa razumevanje prioritet na področju kulture, izobraževanja in znanosti.

Komisija opozarja, da poročilo odstira pomanjkljivo razumevanje pomena in vloge slovenskega jezika v družbi na različnih področjih. Kljub prizadevanju posameznih resorjev in institucij, ki z omejenimi sredstvi izvajajo oz. nadaljujejo redne naloge jezikovne politike še iz prejšnjega obdobja, zaradi pomanjkanja dodatnih proračunskih in evropskih sredstev ne morejo uresničevati projektov oz. ukrepov, ki so bistvenega pomena za tehnološki razvoj jezika in vsesplošen enakopraven

jezikovni dostop vsem govorcem in bralcem. Komisija podpira vladna priporočila za izboljšanje uresničevanja ciljev npr. glede javne rabe slovenskega jezika v državnih organih prek kontinuiranega jezikovnega usposabljanja in izobraževanja ter glede evalvacije na ravni vodstev ministrstev oz. vladnih služb o problemstkih sklopih uresničevanja ciljev in ukrepov jezikovne politike.

Komisija pričakuje, da bo Vlada, skladno z lastnim pričakovanjem glede večje vsebinske in finančne pozornosti do jezikovne politike s strani ministrstev, tudi sama ustvarila pogoje za uresničevanje ukrepov jezikovne politike. Komisija zato pričakuje, da bo Vlada v najkrajšem možnem času sprejela Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje in Akcijski načrt za jezikovno opremljenost ter v prihodnjem proračunskem obdobju spodbudila ustrezno porazdelitev proračunskih sredstev za uresničitvev obeh akcijskih načrtov.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

Mag. Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Dr. Zoran Božič, l.r.
predsednik